

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre — 9 kor.
Egy óra — — 3 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPLAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vesszák palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Közp. főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, augusztus 28.

Városi étkezőt!

Valahányszor azt olvassuk, hogy valahol valamilyen közhasznú intézménnyel segítenek a városi polgárság helyzetén, mindig összeszorul a szívünk a szomorúságtól, hogy éppen mi aradiak vagyunk azok a szerencsétlenek, akikről hatóságaink nem gondoskodnak. Most — mint az *Aradi Közlöny* másutt megírja — Győrött városi étkezdét létesítettek, ahol a fix-fizetésű emberek 4 korona 50 fillért tisztességes ebédet és husételből álló vacsorát kapnak. Hasonló városi étkezdék működnek Nagyváradon és Szegeden is. Mindkét helyen haszonnal működik a városi étkezdé, amit az bizonyít a legjobban, hogy például Szegeden már három ilyen étkezdé áll a városi közönség rendelkezésére.

Ugy tudjuk, hogy a három említett város csöppet sem olcsóbb Aradnál, sőt: Győrött és Nagyváradon sokkal drágább a megélhetés, mint nálunk Aradon. Ki annak az oka, hogy mi csak vegetálunk, egyik napról a másikra élünk? Nálunk eddig csak a munkásság tudott magának valami előnyt kiesikarni imponáló fellépésével, szervezetségében rejlő erejével. A polgárság zöme azonban riadtan tekint a bizonytalan jövőbe.

Nemsokára nyakunkon a tél. Keserű tanulságokat szereztünk az elmúlt téltől, de úgy látszik, a tanulságokat nem tudjuk előnyünkre kamatoztatni. A télre való gazdasági berendezkedést már meg kellene kezdeni, de még mindig nem ismerjük a hatóság téli programját, nem tudjuk, hogyan leszünk a lisztrel, a zsirral, a fával, a szénnel és a többi fontos közszükségleti cikkel? Hát mivel töltötték az idejüket a városházán, hogy még mindig nem tudják, hogy mihez fogjanak?

Szinte resteljük, hogy mindig más városok példaira kell hivatkoznunk. Szégyeljük, hogy amíg más városokban a fix-fizetésből élő lateiner-osztályról is az adott viszonyokhoz mért gondoskodnak, addig nálunk az illetékes tényezők télenek maradnak, a felszaporodott panaszokat nem igyekeznek orvosolni és az elmúlt borzalmas tél nyomorúságaiból leszűrt tanulságokat nem igyekeznek gyakorlatilag értékesíteni.

Legyen már egyszer vége ennek a kényelmes városi politikának. Lásanak hozzá kedvvel és kellő megértéssel ahhoz, hogy az agyon-sanyargatott, valósággal nyomorgó lateiner-osztály helyzetét is némileg

elviselhetőbbé tegyék. Követeliük, hogy a város vezetősége már most terjessze elő téli programját, amikor még nem késő, amikor még korrigálni lehet rajta és főként követeljük, hogy a város létesítsen minél előbb városi étkezdét, amivel száz és száz családot mentene meg a nyomortól.

Veszteségesen meggyúsult angol támadások.

Berlin, augusztus 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregpartja:

Flandriában a tüzérségi harc a tengerparton és az Yser és Ays között estefelé tetemesen erősödött és éjszaka is tartott. Ma reggel erős angol felderítő osztagok vonalaink ellen több ízben előrenyomultak, mindenütt visszavertük őket. A Labosse csatornától Lensig az angol tüzérség élénk tevékenysége előzte meg a heves angol előretöréseket, amelyek Lensigől északnyugatra közvetlenül a sötétség beállta előtt indultak meg. A támadások veszteségteljesen meggyúsultak. A le Catelettől nyugatra állásaink ellen folyó harcok egész napon át váltakozó eredménnyel tartottak. A Malaroff és Cologne majoroknál az ellenség helyi előnyöket ért el. A terület nyereség bővítésére irányuló kísérletei veszteségteljes kudarcot valottak.

A német trónörökös hadseregpartja:

A Chemin des Dameson és a nyugati Champagneban időnként élénk tüzérségi harc folyt. Aillestől délre a franciák részleges támadásai elhárító tüzünkben még akadályainkig sem jutottak el. Verdun előtt a Maastól nyugatra általánosságban esend volt. A keleti parton az éjszakába is benyúló elkeseredett harc folyt. A franciáknak Beaumontnál a Fosses erdőben és a Chaume erdőben pergőtűz után indított támadásai kezdetben kiszorítottak minket Beaumontból és az erdőrészekből. Ellentámadásban visszafoglaltuk a falut és a két erdőt és néhány száz foglyot ejtettünk. Este francia erők újabb támadásra törtek előre, amelyek Beaumontnál még most is tartó harcokra vezettek. A Maas völgye és a Beaumont-Wacherauville-i ut között az ellenség valamennyi támadása meggyúsult. Richtofen báró kapitány 59-ik ellenfelét lőtte le.

Keleti harcok:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Jakobstadtól északnyugatra az oroszok a Duna déli partján feladták egyes állásaikat, amelyeket megszállottunk. Baronovicinél és Lucktöldélnyugatra sikeres felderítő előretöréseinkre feléledt a tűz. Husyatinnál tüzérségünk elfojtott egy orosz támadó kísérletet.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Német csapatok támadással elragadták a románoktól néhány magaslati állást. Sovejától nyugatra az ellenség heves ellenrohamaival veszteségteljesen összeomlottak Mackensen vezértábornagy hadseregpartjánál és a Macedón arcvonalon nem volt jelentős esemény. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Heves harc a Monte San Gabrieleért.

Budapest, augusztus 27. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcok:

Sovejánál a József főherceg hadsereg arcvonalához tartozó csapatok rohammal bevettek egy ellenséges állást és azt heves ellentámadásokkal szemben megtartották.

Olasz harcok:

A 11-ik Isonzó csata tovább tart. Az ellenség támadásai ismét a Boinsizza-Heiligen Geist fensíkon és a Görztől északra levő vonalaink ellen irányultak. A csata különösen nagy elkeseredéssel folyt Auzzától keletre, ahol a 47. ezredbeli stájerok és 37. ezredbeli dalmátok, továbbá vadászok és más csapatok eredményesen szálltak szembe az ellenséggel, ugyancsak a Monte San Gabrielen, amelyért igen heves a harc. A derék védők minden támadással szemben helytállottak. A Karszt fensíkon csak előőrsi csatározások voltak. 3 olasz repülő alulról lelőttünk.

Balkán harcok:

Nincs újság. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Döntést akarnak az olaszok.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: Ilasz hivatalos jelentés augusztus 26-áról:

Az Isonzó-csata egész grandiózus kiterjedésében kezd mutatkozni. Görzről északra a 19-ike óta folyó hadműveletek a következőképpen összegezhetők: A második hadsereg csapatai az ellenség tüze alatt tizenhárom hidat vertek és tizenkilencedikére virradó éjjel átlépték az Isonzót. Ezután támadást intéztek a Bainsizza fensík ellen és ezután az ellenségnek a Semner-Obelisk-Madódi körül csoportosuló három védelmi vonala ellen nyomultak. Ezekkel a hadműveletekkel egyidőben más haderek oldalról támadták meg ugyanezen vonalakat és az ellenség makacs ellenállása dacára áttörték azokat. Egy merész manőver következménye volt a Monte-Santo eleste. A második hadsereg csapatai most folytatják előnyomulásukat a Bainsizza fensík keleti szélé ellen s elűzték az ellenséges tüzérseget, amely erős gépfegyveres tagokkal igen élénk ellenállást fejtett ki. Az eddig beszállított foglyok száma körülbelül hatszáz tiszt és huszonháromezer ember. Zsákmányoltunk hetvenöt ágyút, köztük két harminc és feles mozsarat és mindenféle más kaliberű ágyút, lovakat, repülőgépeket, bombavetőket és gépfegyvereket. Az uttalan vidékeken csapataink rendkívül nehéz ellátását megkönnyítették az ellenség által visszahagyott nagy élelmiszerraktárak.

A sajtóhadiszállásról jelentik augusztus hó 26-án:

Az ellenség tegnap szakadatlanul újabb és újabb erőket tolt a Bainsizza—Heiligengeist fensíkra. Délután és éjjel azután több ízben tá-

Egy főispáni kinevezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Budapesti Hírlap írja: Ugocsa vármegye főispánjává a kormány a főispáni kinevezések harmadik és utolsó turnusában Morvay Zsigmond drt a megye tisztviselői járásának főszolgabíróját nevezte ki. A kinevezés azért késett, mert Morvay eddig fegyelmi eljárás alatt állott. Az eljárás folyamán Morvaynak súlyos vádak alól kellett magát tisztáznia. A vád arról szólt, hogy a községi és körjegyzőválasztások alkalmával a jelöltek nagy összegű pénzzel megvesztegettek, hogy őket jelölje és támogassa; megvádolták, hogy Hesszenstein Károly gróftól háztelket kért és kapott annak fejében, hogy ő a grófnak italmérési engedelmet fog kieszközölni. Egy harmadik pontja a vádnak az, hogy katonaszabadságért pénzt fogadott el s egy negyedik, hogy Morvay magában és mások társaságában a saját járásából eredő lovakat szállított a hadi kincstár számára és ezen sok pénzt nyert. Tisztázni kellett azt is, ocsó pénzen nem vásárolta-e össze azokat a bárcákat, amelyeket a gazdák eladott lovaikért kaptak.

Ezokat a vádakot komoly férfiak tették s hosszú eljárás folyt az ügyben. Miközben pedig az eljárás folyt, a kormány ebbe a megyébe főispánnak jelölte Morvayt. Nem valószínű, hogy a fegyelmi eljárást a kormánynál nem tudtak volna; tudniok kellett mert Morvay barátja Ugron György belügyminiszternek, aki Ugocsában főispán volt, és kinevezésével azért is vártak az utolsó percig, hogy a fegyelmi eljárás véget érjen.

Véget ért pedig azzal, hogy, a megye tiszt-

madott. Vitéz csapataink mindannyiszor vissza verték az olaszokat, többször ellentámadással. Különösen nagy harcok folytak a Monte Gabrieleért. A hegy, a mi kezünkön maradt és az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. Biglia előtt is kudarcot vallott egy ellenséges támadás. Járórenk Mernánál egy szétlőtt páncélos autóból egy gépfegyvert szállítottak be. Az Isonzó-fraoton ma reggel heves zivataros eső volt.

Kotterdam: A Nieuwe Rotterdamsche Courant katonai szakértője ezt írja: A Triesztbe vivő út még mindig el van zárva az olaszok előtt. Ilyen körülmények között csak teoretikus jelentősége van annak, ha Pásics Dalmáciából részt kér Olaszországtól, mert hiszen sem Itália, sem Szerbia nem bírja birtokába venni a dalmát partokat.

Lugano: Luigi Barzini, a Corriere della Sera ismert haditudósítója azt írja lapjának, hogy a most folyó isonzó csata Olaszország leghatalmasabb erőifejtése, amelynek meg kell hoznia a döntés óráit. Azt, hogy az olasz csapatok eddig milyen területi nyereséget szereztek, sajtóátlára nem írhatja meg, reméli azonban, hogy az ellenségnek, amelynek minden katonája atléta módjára harcol, ebben a match-ben mégis csak elfogy majd a lélegzete. Cikkét ezekkel a szavakkal végzi:

„Ezek a percek a reménység és az aggodalom uralkodik. A foglyok számáról kiadott jelentések makacsul hallgatnak arról, vajjon Cadorna a sebesült osztrákokat is belefoglalta-e a foglyok egész számába?”

főügyésznek kezéből, aki ebben a kérdésben már előzően állást foglalt, kivették az ügyet és kiosztották egy új főügyésznek. Erre aztán a fegyelmi választmány tagjait táviratban hívták össze és mivel nem jelentek meg teljes számmal, a választmányba behívták pótagul egy állami tisztviselőt. A fegyelmi választmány ezután felmentette Morvayt. A megyei felhivatalos lap már az ítélet előtt megírta, hogy Morvay lesz a főispán.

Mi nem szólhatunk hozzá ahhoz a kérdéshez, írtatlan-e vagy sem Morvay Zsigmond mindazokban az ügyekben, a melyekkel most és már korábban is megvádolták. De rámutatunk arra, hogy Magyarországon teljesen példa nélkül áll az, hogy egy főispán kinevezését attól tegyék függővé: tudja-e magát sürgősen tisztázni a megvesztegetés és visszaélés leg súlyosabb vádjai alól. Példa nélkül van, hogy egy embernek az elítélés és a méltóságos főispáni állás között legyen választása, mikor abban a megyében bizonyára akadnak emberek, akik erre a tisztviselésre előzetes rehabilitálás nélkül is alkalmasak.

Ilyen ügyek után, ha az ítélet ítéltető, megmaradhat valaki korábbi állásában; de szokatlan, hogy nyomban odategyék egy vármegye élére kormányzóknak, dísznek és tekintélynek, mely példát mutat, buzdítást sugároz. S vajjon a megye tisztviselőire milyen hatással van az ilyen kinevezés. Nem kell-e attól tartani, hogy az egész megyére ránehezedik az eset árnyéka s megronja az egész közigazgatás szakelmét. Ismételnék, nem volt rá eset, hogy a kormány egy súlyos fegyelmi alatt álló embert jelöljön főispánnak, egy embert, akit a szerencse a legközyvetlenebből ott érhet, ha felmentik.

Most erre is példát mutat a purifikáló kormány, melynek pártjai éveken át számítottak visszaélések, botrány és panama után és ezzel rágalmaztak ott, ahol a panamát a valóságban nem sikerült felfedezni. A botrány ez, ez az ugocsa eset; de nem mondjuk, hogy túlságosan kirúna abból a rendszerből, mellyel a községi tisztaság és a megváltó demokráciának ez a kormánya az összes személynél kérdéseket intézte. Wekerle Sándor miniszterelnöki kinevezésekor siettek bejelenteni, hogy a rezsim változatlanul megmarad. A rezsim, mely családi alapon osztja szét a közhatalmat és a melyben a községi kiváltságot egy pillanatban két lehetőség környékezi: — elcsapatás, vagy főispáni kinevezés.

Ezrével térnek át a románok a magyar püspökhöz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes vendége volt tegnap rövid időre Nagyváradnak. Sereghy László, a magyar görög katolikus püspökség erdélyi vikáriusának titkára utazott Erdélyből jövet Nagyváradon át Hajdudorogra, hogy ott beszámoljon Miklósy István püspöknek azokról a nagyfontosságú eseményekről, amelyek Erdélyben az elmenekültek visszatelepítése nyomán történtek és amelyek országos fontosságúak és messze-menő jelentőségűek.

Sereghy László titkár az erdélyi románoknak hazafias törekvéséről a következő érdekes részleteket mondotta el:

A román betörés után elmenekültek most már csaknem kivétel nélkül visszakerültek lakóhelyükre és hogy a visszatelepítés mindazon a területeken, amelyek a vikárius alá tartoznak, a legnagyobb rendben és a szerencsétlen meghajszolt erdélyiek meglegedésére történt meg és most már a lakosság minden erejével dolgozik, hogy pótolja mindazt, amit a románok elpusztítottak.

Az ellenséges seregek eltakarodása után, amikor a rendes munka már kezdetét vette, egyes románajkuak által lakott községekben, ezrével jelentkeznek a görög keleti valláshoz tartozó, de hazafias érzelmű románok, akik azt kérik, hogy vegyék fel őket a görög katolikus egyházba, mert nem akarnak ezután a román pópák és a román püspökök alá tartozni, hanem az a kívánságuk, hogy mint magyar alattvalók, akik hűségesek a magyar hazához, a hajdudorogi görög katolikus magyar püspök alá tartozzanak.

Ezeknek a román községeknek nincs pópájuk, ugyanis a magyar államhoz hűtlenné lett román pópák egyrésze az ellenséggel együtt menekült el a falujából, a többi hazaárulóval pedig végzett a magyar igazságszolgáltatás sújtó keze és így mindazok a románajku, görög keleti vallásuaktól lakott egyházközségek, amelyeknek a pópájuk hazaáruló lett, most pap nélkül maradt. Jellemző és örvendetes, hogy ezeknek az egyházközségeknek a tagjai bár román ajkuak, nem a román püspökökhöz mentek papokért, hanem a nyiregyházi görög katolikus püspökség erdélyi vikáriusához és a vikáriust kérik, hogy vegye fel őket az egyházba. Az ezer és ezer görög keleti román áttérése a nyiregyházi munkát ad a vikáriátusnak és a papságának, hogy azok már nem győzik a munkát és a vikárius titkárának nyiregyházi utja azt a célt is szolgálja, hogy papokat kapjon az erdélyi vikárius az új egyházközségekbe.

Nagy baj azonban, hogy maga a püspökség is szűkölködik most még lelkesekben. Ugyanis a püspökség csak a háboru után kapja,

meg a kultuskormánytól a nyiregyházi szemináriumot, addig az ungvári és eperjesi szemináriumok végzett növendékei közül igyekszik megnyerni a lelkészeket saját egyházmegyéje részére.

Természetes, hogy a püspökségen, ahol a

legnagyobb örömmel hallották az erdélyi románok hazafias törekvéseit, igyekeznek eleget tenni az áttérő görög keletiek kívánságának és az egyházmegye többi részeiben nélkülözhető lelkészeket leküldi Miklós püspök az erdélyi részre új hitközségekbe.

Bizik a pápa a békeakció sikerében.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Berlin. A Stampa jelentése szerint a Vatikánt nagyon kielégítette a birodalmi kancellár válasza. A Vatikánnak alapos a reménye, hogy néhány entente-hatalom előzékeny választ ad a pápa jegyzékére.

Easel. A Vatikánban még mindig biznak a békeakció sikerében. Ugy képzik a dolgot, hogy a jövődéli béketárgyalások színhelye Svájc lesz. Vatikáni felfogás szerint a központi hatalmaknak az összes általuk megszállott idegen területeket ki kell üríteniök, a szövetségeseknek pedig vissza kell adniök a német gyarmatokat.

Amsterdam. A Daily Mailnak jelentik Newyorkból: Wilson elnök az amerikai katolikus püspökök küldöttségét fogadta, amely az amerikai katolikusok nevében arra kérte az elnököt, hogy ne utasítsa vissza a pápa jegyzékét.

Bern. A Matin jelent Newyorkból: Msgr. Banzano, az Egyesült-Államok apostoli delegátusa az Egyesült-Államokban, Cansas-Cityben a következő nyilatkozatot tette:

Magasánásu személyiség közlése alapján kijelentem, hogy a pápa egyáltalában nem volt azon a nézetben, hogy a hadviselő államok között rövid idő alatt megértés jön létre. Ugy vélte azonban, hogy a hadviselő államok vezetőinek pártatlan javaslatokat tehet, melyek végül békére vezethetnek.

Havre. A belga kormány hódolattal fogadta a pápa békejegyzékét és háláját fejezi ki a pápának, amiért felszólalt a háború által oly kegyetlenül és igazságtalanul sújtott belga nép érdekei mellett. A kormány nagy tisztelettel meg fogja vizsgálni a pápa javaslatát.

Stockholm. A Socialdemokraten közli annak a nyilatkozatnak szövegét, amelyet az angol munkáspárt a stockholmi konferencián fog előterjeszteni. A nyilatkozat a következő pontokat foglalja magában:

1. A német imperializmust meg kell semmisíteni.
2. A munkásosztályoknak egyesülniök kell, hogy véget vessenek a háborúnak.
3. Angliának el kell fogadnia az „annexió nélküli” orosz formát.
4. Meg kell alakítani a nemzetek szövetségét.
5. Németországnak helyre kell állítani Belgiumot és kárpótlást kell neki fizetnie.
6. A balkán népek konferenciája, vagy egy nemzetközi bizottság rendezze a balkánkérdést.
7. Elzász-Lotharingia Franciaországé lesz.
8. Ausztria ama területeit, amelyeken a lakosság olaszul beszél, Itália kapja meg.
9. Az egyesített Lengyelország maga dönt sorsáról.
10. Palesztina a zsidóké lesz nemzetközi garancia mellett.
11. Konstantinápoly szabad kikötő lesz.

12. A tropikus afrikai gyarmatok nemzetközi igazgatás alá kerülnek.

13. A fontos élelmiszereket nemzetközi ellenőrzés alá kell venni.

14. Rendszabályokat kell hozni a munkanélküliség ellen.

15. Ne legyen gazdasági háború.

16. Az elpusztított vidékeket internacionális alapon kell helyreállítani.

17. Az emberiség ellen egyesek és államok részéről elkövetett bűnöket jogi vizsgálat alá kell vetni.

18. Helyre kell állítani a népjogokat.

19. El kell törölni a titkos diplomáciát.

Berlin. Az entente augusztusi londoni konferenciáján Sonnino, Lloyd George, Baltour, Ceczil Robert és Pasics beható tárgyalásokat folytattak az olasz-szerb érdek ellentétek kiegyenlítéséről. Pasics megpróbálta, hogy az Adriára irányuló messzemenő szerb terveket érvényre juttassa, de ez nem sikerült neki. A konferencia teljesen, Sonnino álláspontjára helyezkedett és kimondotta, hogy az olasz-szerb kívánságokat kikapcsolják az entente közös hadicéljaiból és Olaszország és Szerbia magánügyének tekintik. Szerbiának csak azt ígérték meg, hogy a béketárgyalások alkalmával, követelni fogják az ország területének visszaadását. Pasics minden egyéb kívánságát visszautasították.

Mit fizet rá a szegény ember a temetésre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Előttünk fekszik egy gyászjelentés. Szegény, egyszerű munkás családja adta ki. Irva vannak kitöltve rajta a rovatok. Egy csomó apró gyermek neve sir le róla, itt maradt árva gyermekeinek neve, akik kereső apjuknak eltemetésétől kellett, hogy gondoskodjanak.

Sokszoros itt a gyász. A jelentés minden sorából le ri a nyomoruság.

A halál nemcsak a kenyérkereső kezét ragadta el a családtól, hanem oly anyagi terhet röt reájuk, amelylyel hogy megküzdjenek, alighanem évek kelleneek.

A temetés 240 koronájába került a családnak, ennyibe kerül ma a legegyszerűbb temetés és ezzel szemben a betegsegélyző pénztár 90 korona temetkezési segélyt utalt ki nekik.

Nem döbbernénk meg, nem foglalkoznánk e kérdéssel, ha egyedül álló, szörványos esetről volna szó, ha nem látnók azt, hogy ma, ebben a mindenben megdrágult világban a temetéssel járó kiadások nem jelentenek sok-sok családnak anyagi megkönnyebbülését. A bánat, a fájdalom, az elvesztés, a szűrtartozóért elszennvedett kinok mellett tesztő hatással vannak azok az anyagi gondok, amelyekkel egy-egy halott eltemetése jár.

Az országos munkásbetegsegélyző törvény az ipari és kereskedelmi alkalmazottak elhalá-

lozása esetére temetkezési segélyek folyosítását rendeli azért, hogy a temetés költségeitől a kenyérkereső kezét elvesztett családot megmentse. A törvény rendelkezéseim felépített alapszabályok 30—50—70—90—110—130—150 koronás temetkezési segélyeket állapítanak meg aszerint, amint a biztosított munkás az I—VIII. napibér osztály szerinti keresettel volt tagja a munkásbiztosító pénztárnak. Jók és arányosak voltak ezek a segélyek akkor, abban az időben, amikor egy-egy halott legegyszerűbb temetési költsége nem haladta meg vagy csak igen kis mértékben ezeket az összegeket.

De ma, amikor a legolcsóbb temetés egy egyszerű fakoporsó, papiros szemfedél és a vele járó egyéb egyszerű külsőségekkel 240 korona költséggel jár, ezek a temetkezési segélyek idejüket multák és egyenesen az anyagi romlást hozzák arra a családra, ahol látogatásban járt a halál.

Sürgős intézkedésre van szükség a kormány részéről a munkásbiztosítási törvény eme rendelkezésének méltányos megváltoztatása érdekében, nehogy továbbra is szaporodni lássuk a maihoz hasonló eseteket.

Mielőtt szóvá tettük e dolgot, elmentünk informálódni az egyik temetésrendező céghez, a temetések áráira nézve, mert lépten-nyomon hallottuk a panaszokat, hogy milyen hihetetlen arányban emelkedtek Aradon atemetési költségek, milyen súlyos terhet jelent egy-egy halott eltakarítása.

A temetésrendező cég adatokkal bizonyította be előttünk, hogy milyen költségeket kell viselnie neki egy-egy temetés alkalmából, miért nem bírja ma olcsóbban kiállítani a legegyszerűbb temetést 240 koronánál s hogy reá mennyivel előnyösebb volt a régi árak melletti temetés a régi viszonyok között.

A koporsó árának elképzelhetetlen emelkedése okozza elsősorban a nagy drágulást. Amelyik koporsót azelőtt 24 koronáért értéke sithettek, azt ma faanyag hiány miatt 80 koronáért nem bírják megkapni. A szemfedél ami azelőtt 25—30 korona volt, az ma 250—300 korona, legtöbb esetben kénytelenek papír szemfedeleket használni, ami aránylag szintén elég drága. A bérkocsik, a gyászjelentések nyomása és hirdetés költségeinek emelkedése, a sirásás, a temetkezésnél közreműködő emberek 5—6 koronás díja a régi 2 koronás egységárral szemben mind hozzájárulnak ahhoz, hogy ma a legegyszerűbb temetést olyan áron tudják csak kiállítani mint régen a polgári, már díszesebb temetést. A látortás súlyos gondjai és költségei, a folyton romló és ujjakkal pótlandó gyászdruaperiák, ruhák, kucsmák, kalpagok szinte megfizethetetlenek.

Amikor ezeket a szomorú felvilágosításokat kaptuk, ugyanakkor annak a megállapítására is módot nyertünk, hogy az emberek közül igen kevesen tudnak azért a háborús viszonyokhoz alkalmazkodva a külsőségekről lemondani s még ma is legtöbben nehogy a világ szája megszólja őket, ha egyszerűen temetik el halottjukat, a pompát, a parádét keresik és nem gondolva a hátramaradottak szájába adandó kenyér drágaságával szinte dobálják a százakat a cifra temetésekre.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

Egyetemi orvostanár a vádlottak padján.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: Az itteni hadosztálybírósa előtt ma kezdték meg Braun Lajos dr. bécsi egyetemi orvostanár bűnperének főtárgyalását. Az orvostanár hivatalos hatalommal való visszaélés miatt került bírúi elé, mert apottjaitól ajándékot fogadott el.

A vádirat elhangzása után Braun tanár kezdte meg védbeszédét, melyben a háboru előtti pénzügyi viszonyairól és orvosi működéséről nyújtott rövid tájékoztatót. Elmondotta, hogy annak ellenére, hogy nyomban a háboru kitörése után szolgálatra jelentkezett és kötelességét a legnagyobb lelkiismeretességgel végezte, a köparancsnokság részéről soha semmiféle elismerésben nem részesült. Végül mégis kinevezték a második számú helyőrségi kórház parancsnokává, ahol egy szívbeteg állomás berendezését indítványozta. Éjjel nappalá téve dolgozott és ekkor történt, hogy egy dr. Ventura nevű orvos neki több pácienszt ajánlott. Soha nem gondolt arra, hogy ezek bajuk megakapitása céljából fognak hozzájönni. Amikor ezt megtudta, azonnal megszakította a viszonyt Ventura dr.-ral. Kijelenti, hogy becsü-

letessége minden kétségen kívül kell, hogy álljon. Csak nem hiszik el — mondotta — hogy egy osztrák egyetemi tanár harminc korosáért eladja becsületét és gazemberré válik. Az előfordulhatott, hogy egy vagy más esetben tévedett, de lehet, hogy ezekben az esetekben félrevezetés áldozata volt. Minden büntől mentesnek érzi magát és lelkiismerete tiszta.

Ezután a tárgyalás elnöke rámutatott arra, hogy a vizsgálati fogság alatt a tanár a nyomozást folytató rendőrtiszt előtt kijelentette, hogy a hozzákerült embereket csak formálisan vizsgálta meg.

Erre Braun tanár utalt azokra a körülményekre, amelyek között korantóztatását végrehajtották. Fiszaka volt és úgy tünik egy hazatérő emelték ki a hadúság emberei ágyából. Minden oldalról kérdésekkel kínozták, úgy, hogy ő teljesen megtörve mindenre igennel válaszolt, anélkül, hogy tudta volna, mit kérdezőnek tőle. Végül elmondotta, hogy a vizsgálatot már megszüntették volt ellene, amikor magasabb helyről elkérték az aktákat és ezután követéssel újól vádat emeltek ellene.

A tárgyalást ezután holnapra halasztotta a bíróság.

Szeptember elején megnyitják a városi étkezdét.

Ebéd-vacsora 5 korona 50 fillér.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Mint annak idején jelentették, a polgármester kezdeményezésére a város tanácsa foglalkozott már a kötött javadalmazásu tisztviselők részére felállítandó városi étkezdé tervével, azonban a közönség indolenciája következtében nem kerülhetett kivitelre a dolog. Most egyrészt, mert a drágaság sokkal nagyobb, másrészt pedig más városok példáját látva, a város mégis megteremti ezt a szociális intézményt, amely arra lesz hivatva, hogy a köz- és magántisztviselőket, valamint azoknak családjaikat olcsó ebéddel és vacsorával lássa el.

Az ország nagyobb városaiban igen nagy eredménnyel működnek ezek az étkezők. Nagyváradnak például két városi étkezdéje van a polgári és a szegény osztály számára. Az egyik étkezdében két tál ételt adnak 70, illetve 140 fillérért és pedig levest és főzeléket feltétellel, vagy csak főzeléket feltétellel. A másik étkezdében 3 fogásos ebédet, levest, főzeléket feltétellel és tésztát adnak 2 korona és 20 fillérért. Az egyik ilyen konyhának júliusban 17763 korona és 18 fillér volt a bevétele, míg a kiadása 16073 korona és 20 fillér volt, tehát 1689 korona és 98 fillér tiszta haszon maradt, az olcsó árak dacára. Nagyváradon most még egy étkező felállítását tervezik a polgári osztály számára, ahol napi 5 koronáért adnak ebédet és vacsorát. Szegeden napi 3 koronáért ad ebédet és vacsorát a városi étkezdé, amelyet kivétel nélkül mindenki igénybe vehet, de megvan az a hátránya, hogy az étkezdé saját szolgálja ki.

A város tanácsa már előkészítette a városi étkezdé ügyét és szeptember hó első napjaiban megnyitják az iparos és polgári kör helyiségében, ahol már megkezdtek az átalakítási munkálatokat. Külön épületben, egészséges, kertes helyen állítják fel tehát az étkezdét, ahol ebédet és vacsorát napi 4 korona és 50 fillérért kapnak a köz- és magántisztviselők, valamint ezek hozzátartozói. Az ebéd 2, a vacsora

3 koronáért lesznek a menük. Ebédre: leves, főzelék feltétellel, tészta. Vacsora: egy tál húsos étel. Például: ebédre paradicsom leves, burgonyafőzelék, sertésfeltétellel, darás tészta, este: töltött paprika. Egy másik étlapminta: ebéd; marhahusleves, marhahus burgonyával és paradicsommártással, lekváros bukta; vacsora: székely gulyás. Ebéd: zöldségleves, babfőzelék vagdalthus feltétellel, császármorzsa; este rakott burgonya. Husztalan napon: ebéd: gulyásleves és turós csik; vacsora: vese velővel. Az ételrend minden héten változik. A terv szerint egy-egy személy 20 dkg. húst kap, burgonyafőzeléket pedig fél kg.-ot számítanak egy-egy személyre. Az adagok tehát nagyobbak lesznek annál, amit az éttermekben adnak. Csak ebéd 2 korona és 90, vacsora pedig 1 korona és 60 fillérbe fog kerülni. A jegyeket legalább egy hétre előre kell megváltani. Elszámítás szerint egy személy egész havi (30 nap) korszta 125 koronába kerül. Hogy ez milyen áldás a kötött javadalmazásu tisztviselők részére annak bizonyítására elegendő felmenteni, hogy az éttermekben havi 280—320 koronán alul nem lehet étkezni.

Minden előkészület megtörtént már arra, hogy a jövő hónap elején megkezdődjenek a városi étkezdé működése, amelynek felügyeletére egy városi tanácsos kapott megbízást és amelynek adminisztrációs ügyeit az egyik jegyző intézi. Az üzem céljaira 20 ezer korona forgókövet jelölt ki a tanács a közlekedési 500 ezer koronás kölcsön tőkére. Az étkezdé részére egy gazdaasszonyt és egy szakácsnőt alkalmaz a város, eddig még nem szerződötték őket, ezek az állások tehát még üresek és betöltésre várnak.

A városi étkezdé árai úgy vannak kalkulálva, hogy hosszú ideig bírják a további ár-emelkedéseket. A szükséges anyagot részben a város által beszerzett élelmickek és a városi kertészet szolgáltatja, továbbá a piacon szerzik be rendszeres napi áron. Az étkezdé nem kap semmilyen előnyt, ugyanolyan áron fizeti a fűtést, világítást, vizet stb. mint bárki más, nehogy tisztességtelen versengésnek tarthassák a városi étkezdé működését a magánéttermekkel szemben.

két turnusra lesz beosztva: fél 12 és 1 órakor. A vacsoraidő este 7 órakor kezdődik.

Körülbelül ezek a tervek valósulnak meg. néhány nap alatt úgy, hogy a közönség nem sokára olcsó áron jó és kiadós ellátáshoz jut. A polgármester — mint értesülünk — még két étkezdé felállítását tervezi és pedig egyik a munkások, a másikat a szegényebb néposztály számára. Ezt jelenti győri tudósítónk.

Városi vendéglő étlapja. (Augusztus 26-tól szeptember 1-ig.) Vasárnap. Dél: tarhonyaleves, ürösök, zöldbab főzelék, mákos metélt. Este: bogrács gulyás. Hétfő. Dél: kockaleves, marhahus, paradicsom mártás, almás lepény. Este: töltött paprika. Kedd. Dél: bableves, burgonyafőzelék, vadász filets, káposztás kocka. Este: debreceni tormával. Szerda. Dél: parasztleves, tök, hal rántva, tojásos galuska. Este: töltött paprika. Csütörtök. Dél: burgonyaleves, bécsi szelet, paradicsomos burgonya, palacsinta. Este: paradicsomleves, bab, hal rántva, tarós csusza. Este: savanyútojás. Szombat. Dél: köménymagleves, krumpli, párolt marha, tejejes metélt. Este: serpenyős burgonya virslivel. Tészta csak jegyek ellenében, tésztajegyek a lisztvártalban kaphatók.

Nemzetközi újságíró-élet Stockholmban.

A svéd fővárosban van most a központja a nemzetközi újságírásnak. A világ minden részéből összegyűltek a hírlapírók, akik érdekes, eleven életet vezetnek Stockholmba, az egyébként csendes svéd fővárosba. A világ most már egyebet is akar olvasni, mint véres ütközetekről, így hát elmentek az újságírók Stockholmba, ahonnan a készülő, vajdó béke-ről innak lapjaiknak.

A központi hatások sajtójának képviselői: magyarok, osztrákok, németek siettek először Stockholmba. Az ententé eleinte oroszok és amerikaiak képviselték, azután jöttek a semlegesekek: a skandinávok, hollandiak és egy svájci újságíró. Két francia is megjelent, akik közül az egyik lengyel, a másik svájci. Sokkal később két angol hírlapíró is elment Stockholmba. Az oroszokat, magyarokat és németeket gyakran lehet együtt látni kávéházakban, vagy sétákon. Faji gyűlölködés nincs köztük.

Módfelett buzgók az újságírók. Ha a konferenciának valamely híres embere, Stauning például, leült a kávéházban egy eszébe teára, rögtön egész sereg külföldi újságíró telepedik melléje és felírják minden kiejtett szavát. És mikor Stauning felállással jelzi az interview végét, rögtön rohannak a sürgönyhivatalhoz, továbbítani a beszélgetést. Nagyszerű emberek vannak az újságírók között. Egy amerikai kolléga például így szökölt meg egy híres generálist:

— Engedje meg tábornok ur, hogy egy kérdést intézzek önhöz. Egy buta kérdést. Olyat, amelyet tábornokhoz intézni szoktak.

A tábornok nem tudta eltitkolni kitérő nevetését. Egy magyar hírlapíró Branting Hjalmarral éjféltutáni két órakor találkozott az utcán és interviút kért tőle.

Néhány héttel ezelőtt Lidingöbroban újságíró-ünnepet tartottak. Egészen ártatlan mulatság volt. Tulajdonképpen nem is volt semmi célja az egésznek. Az amsterdami „Handelsblad” tudósítója elnökölt az estélyen. Jobboldali szomszédja az osztrák távirati iroda levelezője volt, míg balján az amerikai „Associated Press” munkatársa ült. Lehet-e e ennél szebbet elképzelni? Természetesen sok szónoklat is volt. Az osztrák fejezte be beszédét: „Szeressük egymást!” Érdekes volt a Berliner Tageblatt munkatársának a tésztja is:

— A diplomatákkal együtt — mondotta — az újságírók is hibások a háboru előidézésében. Most vegyék ki a részüket a béke munkájából is. Az összejövetel vége az volt, hogy szeptemberre újabb találkozást beszéltek meg. Szó van egy Kopenhágában tartandó nemzetközi újságíró-kongresszusról is, melyet közvetlenül a békekonferencia után hívnának egybe. De ez még esvelőre a távol jövő kérdése. Ma csak

Egy polgármester eltitkolt aradi házassága.

(A polgármesterné, mint napidijas — a férje mellett.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A vidéki társadalmi viszonyokat rendkívül jellemzi az az esemény, amely egyik Aradhoz közeli romantikus fekvésű városka előkelő köreit már hónapok óta foglalkoztatja. A város polgármestere röviddel ezelőtt Aradon titokban feleségül vette a polgármesteri hivatalban napidijasként működő bájos és szép fiatal leánykát, házasságát azonban titokban tartja és még mindig csak kevesen tudják azt, hogy a fiatal polgármester hivatalában másolgotó, körmölgető asszonyka nem más, mint a polgármester felesége.

A regényes történet részleteiről a következő tudósítást közöljük:

Az emhett kis város polgármesteri hivatalához került négy évvel ezelőtt egy tizenhat esztendő tapasztalatlan leányka, egy elhunyt napidijas gyermeke, akinek édesanyja a legnagyobb nélkülözések között él, mert férje kilenc gyermeket hagyott hátra nyugdíj nélkül. A napidijas leánykának udvarolni kezdett a város elegáns főjegyzője, az az elegáns megjelenésű fiatalember, aki néhány évvel ezelőtt házasodott meg és akinek újja hitvese öngyilkosságot követett el. A főjegyző, aki kis leánykájával és édesanyjával lakik, rendkívül meleg érzelmeket ébresztett a napidijas kisasszonyban és a hölgy szerencsétlenségétől tartva elhatározta, hogy megvált állásától. El is utazott vidéki rokonaihoz, azonban nem tudta elfelejteni a főjegyzőt és visszatért a városházára. Időközben a napidijas kisasszony négy bátyja hadbavonult és ekkor a főjegyző mintha hevesebben kezdett volna udvarolni a leánynak, mert kettőjük szerelme mellől eltűnni látták a négy fiutestvér gondosan örökös tekintetét. Értesülésünk szerint a főjegyző megígérte a leánykának, hogy feleségül fogja venni.

A főjegyzőt időközben a nyugalomba vonult öreg polgármester helyére múlt évi augusztusban polgármesterré választották és most már elhallgatott házassági terveivel. Szerelmese többször figyelmeztette adott szavára, a polgármester azonban kijelentette, hogy édesanyja nem egyezett bele a házasságba.

Miután a kisasszony többször sürgette az ígéret teljesítését, a polgármester kijelentette, hogy hajlandó vele Szegeden házasságra lépni. Megbizta, hogy utazzék Szegedre és tegye meg az előkészületeket az esküvőhöz. A leány tényleg Szegedre is utazott és mindent elrendezett, azután pedig visszatért a városkába. A viszoniagságos utazás alatt súlyosan meghűtötte magát és tüdőhurutot kapott és hetekig élet-halál között feküdt. Miután felgyógyult, a polgármester újból elhallgatott a házassági tervvel. Ez csaknem az örületig fokozta a nő idegességét és elkeseredését.

A napidijas kisasszony végső elkeseredésében elmondta édesanyjának, hogy mi történt közöttük és egyuttal értesítette erről a harctéren szolgálatot teljesítő testvérbátyjait is, akiket arra kért: jöjjenek haza és szőlítsák fel a polgármestert adott szavának beváltására. Az özvegy és fia érthető megdöbbenéssel fogadták a kisasszony bejelentését. A fiuk hazajöttek és föllépésüknek eredményeképpen a polgármester a következő kijelentést tette:

— Utazzanak csak nyugodtan el, én teljesíteni fogom köteleességemet.

Ez év március havában történt. A fiatal polgármester ezután kijelentette szerelmének, hogy *hajlandó feleségül venni Aradon, de csak úgy, mindaddig titokban marad a házasságuk, amíg őt áthelyezik a belügyminisztériumba. Az esküvő Aradon tényleg meg is történt és mint a Luxemburg grófja című operettben látható, a férj ment jobbra, a feleség pedig balra.* A polgármesterné továbbra is özvegy

anyjánál lakott, a férj pedig szintén megmaradt régi lakásán. A házaspár naponta látják egymást a hivatalban: a polgármesterné nagyságos asszony ott körmöl a férje közelében néhány korona napidijért, a polgármester ur pedig fogadja a hozzáfordulókat és elstál a felesége mellett, mintha semmi köze se volna hozzá. A városban egyre többen és többen beszélnek a különös esetről, mert a polgármester hitvese nem csinál titkot a rejtelmének indult esküvőből, a polgármester pedig nem tudja megcáfolni felesége állítását. A polgármesterné nagyságos asszony egyszerű ruhákban jár, nehéz viszonyok között él, mert hiszen az édesanyján kívül még kis testvérekéről is gondoskodni kell, a férje pedig ezalatt a kaszinóban és az előkelő társaságokban gondtalanul tölti idejét.

Telefonon felhívtuk az ügyben szereplő polgármestert, aki a következő érdekes felvilágosítást adta az Aradi Közlönynek:

— Olyan helyzetbe kerültem, hogy a látogatás ellenem szólt. Beszúgások folytán a leány bátyjai előtt úgy tűntek fel a helyzetet, mint hogyha én kötelezettségbe kerültem volna a leánnyal szemben. A fiúk fellépése következtében kényszerítve éreztem magamat, hogy feleségül vegyem a leányt. A házasság után azonnal az volt a szándékom, hogy feleségemtől elváljak és csak be kell várni a törvényben a külön élethez megkívánt hat hónapi időtartamot, hogy a megtámadási pert folyamatba tehessem. Még nem tudom, hogy melyik bíróság elé fog tartozni az ügy és azért a napokban felutazom a belügyminisztériumhoz, hogy informálódjak az eljárás megindításának körülményeiről. Két hét múlva a megtámadási pert folyamatba fogom tenni.

Arra a kérdésre, hogy a felesége miért maradt meg a házasság után is állásában, így válaszolt a polgármester:

— Tisztára könyörület kérdése ez. Már párszor megmondottam feleségemnek, hogy keressen magának más állást, mával azonban tudom, hogy szegény sorsban van, nem akartam kitenni annak, hogy márról-holnapra elveszítse a kenyerét. Több ízben kértem már,

mintáznai... és mint valami habrózsa, úgy feküdt az ágyában, fehér párnái között, csókra váró meggyipiros ajkakkal...

— Ne folytassa tovább! — szólt a toscanai asszony, aki már nem tudta nézni, hogy a nők, különösen a szüziösen hamvas leányok, milyen zavartan néznek körül, bár láthatólag igen érdekelték és izgatta őket Cassanova meséje.

Csak azt akarom még mondani — szólt a meséjében megzavart Cassanova — hogy midőn holdnyugtával hazakísértem azt a szép szőke asszonyt és a ház kapujában elváltam tőle, kacéran azt mondta: Ugy nézzen meg Cassanova, hogy sohasem lát többé...

És tényleg, a szép szőke asszony soha viszont nem látásra Svájcba utazott. Ha nem kér nagyságos Asszonyom arra, hogy ne folytassam tovább, akkor sem tudom tovább folytatni a megkezdett regényt.

— Hát maga a kapuban elvált tőle! — kérdezték egyszerre többen is a nyugtalan véri asszonyok közül.

— Persze, hogy el váltam! — mondta a világ legtermészetesebb hangján Cassanova.

— De ezt az előbb nem mondta!

— Nem mondtam?? Ugy látszik, elfelejtettem!

— De hisz akkor honnan tudja, hogy úgy feküdt a szép szőke asszony párnái között,

Cassanova meséiből...

— Egy aradi tiszt élményei. —

Cassanova hanyag könnyedséggel ült a díván barátságos, meleg sarkában és selyempárnára hajította szép hullámfürtös fejét. Körötte nyugtalan véri szőke és barna nők dévajkodtak egymással: kíváncsok, telt asszonyok és szüzességüktől hamvas leányok vegyesen. Cassanova prédára leső mohósággal nézte őket és még maga sem tudta, hogy a bimbók, vagy a telt viruló rózsák egyikére fogja-e kivetni legközelebb a hálóját. A bimbó mindenestre sokkal kíváncsabb, de a rózsák kevésbé kellemtelen tövisű és könnyebben le is szakítható.

A szép toscanai asszony felkelt a zongora mellől, ahol szerelmedés dalokat játszogattottnakább csak magának, oly hallgatag finomsággal, mintha titkos sóhajait akarta volna megzenésíteni. Magát kínáltaó pajkossággal Cassanova mellé ült és oly kacéran nézett már kissé kiélt, de még mindig élénken tüzelő fekete szemébe, mintha onnan olvashatná ki a boldogságát. Csak bizonyos napokon volt ilyen pajkos és kacér. Többnyire olyankor, amikor férje nem volt otthon. Férje pedig többnyire nem volt otthon. Ott vadászgatott most is az Abruzzokban selyemkendőket vett és az érdek-

rülök lányainak egy-egy éjszakáért. A szép toscanai feleség pedig ezalatt pajkosan és kacéran állandóan mindenkié és senkié hangulatban volt.

Fehér gyöngy-fogaival rámosolygott Cassanovára és izgató inceselkedéssel kérdezte:

— Mondja csak Cassanova, ki volt az a szép szőke asszony, akitel tegnap együtt láttam?

— Ja, az a szép szőke asszony! — mondta Cassanova és fekete szemébe valami különös fény lopódzott. — A legújabb barátnóm! Együtt jártam tegnap vele a tengerpartot és ha tengerkéek szép szemébe néztem, olyan vágy fogott el utánna, hogy sirni tudtam volna boldogságomban. Estefele már keveset beszélünk, én csak azokat a csodaszemeket néztem, amelyekben egész boldogságomat láttam eltemetve. És az a szép szőke asszony is oly váró szemmel nézett rám.

Holdnyugtával hazakísértem... Mondhatom Önöknek, az a nő alapjában kis hisztéria. Szerelmeittasan lopódzott be a saját lakásába. Megesókolta azt a néhány szál virágot, amit a séta alkalmával vettem neki... Mint valami kis vad szíren, úgy bontotta szét szép szőke arany haját. Az ágy alá rugta mesébe illő kis cipőit és kacéran mindig többet és többet mutogatott abból a gyönyörű márványtestből, amelyről a milói Vénuszt kellett volna meg-

hogy nézzen valamilyen állás után, mert ez a helyzet teljességgel tartihatalan. Minthogy azonban, állást még, ezidőig nem talált és én haesak föliglenesen is, nem akarom a kenyéretől megfosztani: ezért van az, hogy még ma

és hivatalában működik. Nemrég kijátás volt arról, hogy a hadkiegészítő hivatalnál kap alkalmatosságot, miközben azonban mások foglalták el ezt az állást és így ő még ma is a városházán dolgozik.

Coelibátus, mint a vallási örület forrása.

— Léteztőljön országos szövetség a papok házassága érdekében. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A papok házasságának megengedése többszörös államérdek. — Államérdek elsősorban a szaporulat utánpótlása szempontjából, mint ezt már ismertettük. Államérdek továbbá a női közérköcs szempontjából, egyfelől mert a celibátus sok papot tesz nőcsábítónak és leányrontónak, másfelől mert a celibátus eltörlése a férjhezmenésben elősegítene s ezáltal a rosszra vezető elhagyatottságtól megmentené azon nők nagyrészét, kiknek a férjhezmenetele a sok férfi kipusztulásával és elnyomorodásával igen problematikusává válik. De mindezekon kívül a pszichológiai egészségügy szempontjából is igen fontos, hogy a vallási mániák és elmebetegségek kizárólagos táplálója és fejlesztője megszűnjön.

Dacára annak, hogy a gör. keleti vallás csak négy teoretikus pontban tér el a katoliktól s dacára annak, hogy a zsidó vallásnak talmudszerinti betartása a katolikusnál is több ceremóniát követel, a vallási téboly a honi elmeorvosok statisztika kimutatása szerint csaknem kizárólag római katolikus vallású egyéneknek fordul elő, miért is világos, hogy ezen elmebetegség nem másban, mint a nagyrészt életuntakból és csakódottakból s mértéket nem ismerő aszkétákban kiképzett celibatárius papság fanatizáló hajlandóságában leli magyarázatát. Ezen szempontból a celibátust valóban megtartó, önsanyargató s a vallási aszkézisbe mindjobbban belemélyedő lelkipásztorok és hitoktatók még sokkal veszedelemesebbek azoknál, kik a lelkiismeret szavára kevesebbet hallgatva a megalkuvó taktikát követik.

Ezért feltétlenül distingválni kell a szerzetes és lelkipásztor között. Aki a világ minden

mint egy hófehér habrózsa, meggyipiros esőkraváró ajkakkal? — kérdezte érvóve a legbátrabb toscánai asszony.

— Hát ezt már csak feltételezhetem egy szép szöke asszonyról! — válaszolt könnyedén Cassanova.

A szobában ettől kezdve kellemesen meleg hangulat volt. Cassanova még sokat mesélt távoli városokról, nőkről, kalandokról, esőskölt és el nem esőskölt esőskökről.

Lassankint leszült az est. A vig társaság hazafelé indult. A kacér és pajkos toscánai asszonyt Cassanova kísérte haza.

Hiz a toscánai asszony alapjában véve kis hiszterika volt. Szerelmenitasan lopózkodott be a saját lakásába... Megesőskölte azt a néhány szót, amit még délután adott neki az igéző szemű Cassanova... Mint valami kis vad szírn, úgy bontotta szét szép hollófekete haját. Az úgy alá rugta mesébe illő kis cipőit és kacéran mindig többet és többet mutogatott abból a gyönyörű márványtestből, amelyről a milói Vénust kellett volna megmintáznia... Mint valami könnyű kis habrózsa, úgy feküdt selymes ággyában, fehér párnái közt, esőkraváró meggyipiros ajkakkal...

Igaz is! Majd elfelejtettem, hogy Cassanova nem vált el a kapuban a szép toscánai asszonytól.
Zách Félix.

örömről lemondva csak a saját lelkének akar élni, az vonuljon el, zárkozzék kolostorba és gyakorolja az aszkézist, de az ilyen ember nem lelkipásztorkodásra, nem világi emberek lelki irányítására való. Lélektani törvény ugyanis, hogy a nevelő, a tanító, a szónok saját individuális mértékével mér és szubjektív érzelmeit, nézeteit és életmódját tanítványaiába és híveibe is átültetni igyekszik. Gyakran hozzájárul ehhez még bizonyos öntudatlan irigység is, melylyel a világ minden örömeit megfosztott vezető tulszigoruan fogja a rábizottakat, hogy őket is minden kellemestől visszatartsa. Ebben leli magyarázatát, hogy az önsanyargató és egyéb vallási túlhajtások melegegyái a katolikus kolostorok. Már pedig a világot nem lehet és nem szabad szerzetesi regulák szerint kezelni. Innen származik egyik okadalon a vallásgyűlölet és antiklerikalizmus magas fok, melyet a tartihatalanul rövid poráz miatt a dac érzete vált ki a zsarnokoknak feltűnő lelki vezetőik ellen. Mindkettő katolikus speciálítás s mindkettőnek végoka a coelibátus.

Lelkipásztorkodásra tehát elsősorban nők papok volnának azok, kiknek életkörülményei a hívekével lényegileg megegyeznek, kik az életet nem gyűlölik, se tilos uton nem keresik s kik vezetésükben nem vetik el a súlykot. Természetesen ez nem jelenti a másik végletet, vagyis a világi papok kötelezését a házasságra, miként a gör. kath. világi papnak is szabadságában áll nő, avagy nőlen állapotban venni fel az egyházi rendeket.

A papházasság az alsópapságnak és a világiaknak lévén óhaja és főérdeke, csakis alulról felfelé ható eszközökkel, vagyis ellenzékieskedéssel vivható ki. Ne legyen ezen szó odiózus, hisz az ellenzék törvényes pártot jelent, nem pedig lázadást és pártütést.

Miként az állami politikában sem lehet győzni pusztán hirlapi cikkekkal, ép úgy a celibátus megtörlésének ügyében sem lehet itt megállapodni. Fődolgoz az eszmének barátait egy táborba gyűjteni s hatalmas szervezettel, országos szövetséggel testesíteni meg az eszmét és demonstrálni a közös akaratot.

Természetesen ez a katolikus szubordináció mellett nem könnyű dolog, ámde azért még sem lehetetlen. A szervezőmunkára természetesen leghivatottabb e lapnak hátsábjain megjelent cikksorozat tudós és sokoldalú szerzője. Midőn legtehezebb hódolatommal adózom az ismeretlen szerző nagy tudásának és egészséges elfogulatlan elveinek, szívesen ajánlom fel neki szerény segítségemet, ha soráival felkeresve engem megtisztelné volna kegyes.

Addig is, a szervezkedésre vonatkozólag ebbeli szerény nézetemnek adok kifejezést, hogy üdvös volna, ha a föltisztelendő szerző ur közzétett értékes tanulmányát még azon intézkedéssel egészítené ki, hogy — akár névtelenül, vagy álnév alatt — a mérsékelt, azaz se klerikális, se antiklerikális fővárosi és vidéki sajtóban felhívja az eszmének klerikusbeli barátait, hogy valamely, a hirdető szerző ur által választott diszkrét és megbízható világi em-

ber címére jelentsék be csatlakozásukat a mozgalomhoz. Az illető világi ur pedig állítsa össze a jelentkezők névsorát s csak a már hatalmas lelket számláló, letörhetetlen szövetség álljon a nyilvánosság elé. Ezen Országos Anticoelibatárius Szövetség vonja be tagjai közé az illetékes nemzetgazdasági orvosi természettudományi és etnografiai szaktekintélyeket, válasszon elnököt és tisztikart, szervekessen egyesületi szaklapot és folyóiratot s ily apparátussal felkészülve küzdjön a célért, természetesen először a precíz megokolással támogatott alázatos kérvényezés útján, de elutasítás esetén a rezisztenciának és presszióknak radikálisabb eszközeitől se riadva vissza. Elvégre, ha a cél nem is szentesíti az eszközöket, de mindazonáltal szentírási igazság marad, hogy a mennyországot is erőszakkal lehet megszerezni és az áthatatosan zörgetőknek megnyitattik.

Páris Lajos.

(Arad, Fábrián-utca 6a)

Tüntetés a „sógorság” ellen

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Szabadkáról jelentik: Szabadka város törvényhatósági bizottsága a legközelebbi napokban fogja beiktatni főispánját, dr. Baloghy Ernőt, akit még az Esterházy-kormány nevezett ki Bácsbodrog és Zombor vármegye főispánjává, legutóbb pedig megbizta a szabadkai főispáni teendők elvégzésével. Az installáció kérdésével tegnap foglalkozott a szabadkai függetlenségi és negyvennyolcas párt, amely egyhangu határozatával kijelentette, hogy a párt mindenkor szigorú erkölcsi alapon állt és a közélet tisztasága követelményeinek tartotta és tartja, hogy a közéletből a sógorsági és rokonsági vonatkozások kiküszöböltessenek, mert ez a közérdeknek kárára van. Baloghy Ernő dr. szabadkai polgármesterrel, aki a munkapártinak volt tevékeny tagja, sógorsági viszonyban áll és ezért erkölcsileg lehetetlen, hogy Baloghy Ernő dr. azon feladatokat teljesíthesse, amelyek a változott viszonyok folytán egy függetlenségi főispánra hárulnak. Amennyire tisztelettel viselkednek az ő személye iránt, amennyire sajnálják és helytelenítik a kormánynak ezt az elhatározását és ilyen körülmények között a párt nincs abban a helyzetben, hogy a rokoni összeköttetéseknek Baloghyval való szaporítását helyesnek elfogadjon és ezért kimondja, hogy Baloghy Ernő dr.-nak Szabadka város törvényhatósági bizottságának közgyűlésén történő beiktatásánál részt nem vesz és előtte a szokásos üdvözlésre meg nem jelenik.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy esti lap beavatott helyről arról értesül, hogy Bethlen István grófot a parlament összehívása után nem találja az alkotmánypártban. Bethlen gróf, aki választójogi nézetei miatt már régen el akarta hagyni az alkotmánypártot és csak Andrassy Gyula gróf rábeszélésére maradt a pártban, legközelebb kikép és mint pártonkívüli képviselő fogja az erdélyiek választói jogát a parlamentben képviselni.

Budapestről jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök és Hadik János gróf közlelmezési miniszter ma este Bécsbe utaztak.

Székesfehérvárról jelentik: Fehérmegye törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlése elé indítványt terjeszt be több bizottsági tag, amelyben felszólítják a magyar kormányt, hogy intézzen átiratot az osztrák kormányhoz, hogy a cseh támadásokat kellő eréllyel utasítsa vissza.

Meggyilkolta fogházörét az Aradon elfogott betörő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A párkányánai rablógyilkosság kitalálójának, Tóth Károlynak ügyében az aradi rendőrség befejezte a nyomozást. Kétségtelenül megállapította, hogy Tóth többszörösen büntetett, volt urasági inas, katonaszökevény Aradon két betörést és egy betörési kísérletet követett el. Tóth Károlyt egy héttel ezelőtt fogta el a rendőrség s azóta országszerte folyt a nyomozás, hogy megállapíthassák legutóbbi viselt dolgait. Az bizonyítást nyert, hogy mielőtt Aradra jött, Szegeden, Temesváron, Debrecenben, Nagyváradon, és Egerben bujdosott és igen sok bizonyíték szól amellett is, hogy ezeken a helyeken mindenütt elkövetett egy-egy kisebb-nagyobb bűncselekményt. Nagyváradon ez év márciusában egy nagyobb szabású betörést követte el eddig ismeretlen tettesek, akik egy ékszerüzletet fosztották ki. Nagyon könnyen meg lehet, hogy ennek a betörésnek egyik tettese Tóth Károly volt, aki saját maga is megvallotta, hogy márciusban Nagyváradon tartózkodott. Arról azonban, hogy az idő alatt miből élt, nem ad egyenes választ adni. Bizonyos tehát, hogy bűnös uton jutott mindegyik kenyeréhez.

Mára aztán kiderült az is, hogy miért akarta Tóth megtevesztetni a rendőrséget a párkányánai rablógyilkosság meséjével. Az volt Tóth Károlynak ezzel a célja, hogy egy másik hasonló gyilkosságot homályosítsa el ezzel a szenzációsan hangzó hínnel. A párkányánai esetről határozottan megállapította a fővárosi rendőrség, hogy az semmi egyéb mint mese. Ez év elején azonban Tóth Károly tényleg elkövetett egy gyilkosságot, melynek súlyos terhe alól ezzel a kitalált históriával akart szabadulni.

Az aradi katonai rendőrség ugyanis ma adta át Tóth Károlyt a budapesti katonai rendőrségnek, hogy illetékes hatóságához, a budapesti honvédehadbíróóság fogságába szállítsák. A budapesti katonai rendőrség emberei ma reggel érkeztek meg Aradra, hogy átvegyék Tóthot, akit már ma délben magukkal vitték a fővárosba. A budapesti katonai rendőrök elmondták az aradi rendőrségnek, hogy Tóth Károly ez év elején

A fogdaór pár pernyi kintlódás után követett el gyilkosságot.

Akkor is többrendbeli betörés miatt került a fogházba, ahol egy alkalommal, amikor külön cellájában fogházőre benyitott, Tóth a fogházőrt hátulról megtámadva földhözvágta, elkapta tőle oldalfegyverét és azzal keresztül-szurva menekülni igyekezett.

A fogdaór pár pernyi kintlódás után a cellában meghalt.

de Tóthnak nem sikerült a menekülés, mert a fogház udvarán elfogták.

Megláncolva vitték vissza az elvetemedett gonosztevőt, aki ellen most már gyilkosság büntette miatt indult meg az eljárás. Azt két hét múlva Tóthnak mégis sikerült elmenekülnie a fogházból s február elején egy reggel üresen találták celláját. A cella falát furta keresztül, innen a kéménybe jutott és a kéményen keresztül a fogdaépület tetejéről menekült el az igazságszolgáltatás sújtó keze elől. Egy ideig Budapesten bujkált s innen kezdte meg körutját a vidék nagyobb városaiba.

Ez volt tehát az, amit Tóth Károly, a párkányánai rablógyilkosság elakart homályosítani.

Azt gondolta, hogyha hamarosan ki fog derülni, hogy a rablógyilkosság csak mese, akkor aradi ügyeit gyorsan letárgyalják s arra számított, hogy minden további nélkül átadják katonai hatóságának, aki a frontra fogja küldeni és így majd hőneinek terhe alól elmenekülhet.

Bosnyák katonák garázdálkodása. (Mindenkít igazoltatnak a katonai rendőrök.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálják: A főparancsnokság figyelemfelkeltést tesz közbe, mely szerint a honvédelmi miniszter rendelkezésére a katonai rendőrség ezúton beható figyelemmel fogja kísérni a férfialekesség katonai viszonyait és ezeknek elsősorban, minden nyilvános helyen való ellenőrzését. Felhívja a katonaköteles egyéneket, hogy saját érdekében mindenki hordja magával alkalmatlanságát, vagy felmentett voltai igazoló okmányait.

A főváros lakossága eddig a katonai rendőrséggel szemben ingerültséggel és idegességgel viselkedett a rendőrséggel szemben az igazoltatás miatt és ezért a katonai rendőrség a fentebbi hivatalos híradás mellett még a következőket hozza nyilvánosságra:

— Harmincezer bűnöst állított elő a katonai rendőrség három hónap alatt és a harmincezer ember között a háborús bűnözőnek mindenféle fajtája volt: ezer percentes kávéárdrágáló, élelmiszercsempész, szacharinsvindler, kenyér- és cukorjegy hamisító, rabló, dezentor, késelő bosnyák és akit csak el lehet gondolni. A küzdelem, a kiheztetés elől éppen úgy védi Budapest lakosságát a katonai rendőrség, mint a bosnyák katonák elől, akik az utóbbi időkben terrorisztikus módon jelennek meg a lakásokban — leginkább a hadbavonultak lakásaiban — és ott asszonytól, cselédektől a legképelemből fenyegetéssel elszedik a kenyérjegyet. Napközben összegyűjtik a kenyérjegyeket, este pedig egy százas lánc áll fel a pályaudvar közelében. A lánc utolsó embere egy nagy zsákban valamely kapu alatt rejtegeti az összevásárolt kenyereket és azt a szükséghez mérten — hogy katonai kifejezéssel éljünk — stáffelweise adja előre, mindig egy emberrel tovább, így jut a kenyér a bosnyák katonáig, aki ott áll a pályaudvar ajtajában és nem kevesebbet, mint két koronáért, sző egy kis cipőt a megszomorult utas ember nyakába. Amikor pedig már eladta a kenyeret, akkor fölvonul egye a fűtőszót a Híntermunkák továbbítják egészen az utolsó emberig, aki ekkor új kenyeret vesz ki a zsákjából és hirtelen azt előre. Ez a legújabb pesti láncereskedelem, ezt a katonai rendőrség leplezte le és tette tönkre.

A katonai rendőrség a legtöbb esetben éppen a polgári lakosság biztonságát védi részeg és garázda katonákkal szemben. Több eset volt, amikor rendőrök és detektívek futva menekültek a lövöldöző és késelő duhaj katonák elől, akiket aztán a katonai rendőrség tett ártalmatlanná. Így legutóbb egy Dobány-utcai kávéházba betért egy láncereskedelemmel foglalkozó bosnyák katona, aki aznap láncereskedelmen nem kevesebb, mint ezerötven koronát keresett. Ivott, kártyázott. Szerencsétlenség-

gere partnerei a kávé és a pincér lettek, két megrögzött hamis kártyás. Egy óra alatt elszedték tőle mindenét, amire az ittas ember föltöltött revolveréből lövöldözni kezdett. Fügymaga állt szemben ezerötven övilemberrel és több rendőrt megfutamatított, míg végre egy katonai rendőrséghez beosztott idegsokkos főhadnagy ártalmatlanná tette őt. Ezer és ezer ilyen eset történt. Buzás Józsefet, a fehérvári-ai rablógyilkost a katonai rendőrség fogta hoppon. Ez az intézmény szállított be huszáriőhadnagyi egyenruhában járó szabályos katonai okmányokkal ellátott veszedelmes szállodai tolvajokat és szélhámosokat. Leleplezett olyan szállítási üzleteket és csalókat, amelyeknek a résztvevői nyilvánosságra kerülének, szemérszája táva maradna a közönségnek, amely pedig a háboruban ugyancsak megszokhatta a rendkívüli dolgokat.

Éppen ezek az utóbbi esetek bizonyítják, hogy a katonai rendőrség gyakran kénytelen tisztelgetni is igazoltatásra felszólítani. Az igazoltatás bizonyára nem kedves és nem kellemes mulatság, de hát a háború sem marális és az utcán való igazoltatás úgy aránylik a srappelhez, mint a darázs csípés a földrengéshez. Mégis éppen ez az apró, de a háboruban sajnos elkerülhetetlen molesztálás tette idegessé a budapesti publikumot, amely elfelejti, hogy minden ilyen egyes razzia alkalmával, de kivétel nélkül minden egyes razzia alkalmával sikerült életveszélyes csavargókat, a csapattestektől megszököt mazó tolvajokat, betörőket, lakásfoszogatókat kézrekeríteni. Amikor egyrészt azon járhatunk, hogy a háború kitörése óta a budapesti lakások tíz percentiében jártak betörők és tolvajok, ne zúgódjunk másrészt a miatt, hogy egy kemény, de becsületes intézmény ez emberek kézrekerítésére razziaikat rendez.

Mozgalom a papirrendelet megváltoztatására.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A papírközpont megengedte az Esti Ujsagnak, hogy megváltoztassa a címét, de a lap több méltányos kívánságát a papirrendeletre való hivatkozással elutasította.

A papírközpont legutóbbi ülésén megjelent Miklós Andor, az Est főszerkesztő-laptulajdonosa, aki tagja a papírközpont végrehajtó-bizottságának. Miklós Andor dr. élesen állást foglalt a Tisza-féle papirrendelet ellen. Kijelentette, hogy ebben a rendeletben a sajtó szabad mozgását és a lapok autonóm jogait ok nélkül korlátozzák. A papírközpont megjelölésének akkor is, ha kizárólag arra szorítkozik, hogy a lapok papírszükségletét biztosítsa. A rotációs papírkészletet a lapok között igazoltatás az eddigi fogyasztási arányban osztják szét. Abba azután, hogy a saját kontingensüket az újságok hogyan használják fel, a papírközpont, sem a kormány nem szólhat bele, mert az igazságos felosztáson túlmenő korlátozást, már nem lehet közérdeknek nyilvánítani. Az újság megjelenési idejének, árának és címének meghatározása, ugyancsak az átvett papírkészletek miként való beosztása teljesen az egyes vállalatok dolga, amibe kényszerítő okok nélkül beavatkozni nem lehet. Ezek alapján azt kívánja, hogy a központ lépjen a jelenlegi kormánnyal sürgősen érintkezőbe, hogy a Tisza-féle rendeletnek közérdeki szempontokon túlmenő rendelkezései elej tessenek.

Az Est főszerkesztőjének állásfoglalása folytán a papírközpont végrehajtó-bizottsága a felfogást magáévá tette az új papirrendeletnek a felszólítás értelmében való kiterjesztése érdekében érintkezésbe lépni a kormánnyal.

HIREK.

Kerenszki és Kornilov harca a diktatúraért.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Stockholm. Kornilov föllépése következtében, aki legveszedelmesebb vetélytársa Kerenszkinek, komolyan kísért a részleges miniszterkrízis. Kornilov a fenyegető vasúti sztrájkra való tekintettel követeli, hogy vegyék katonai igazgatás alá a vasutakat s hogy a front mögött is behozzák a halálbüntetést. Kerenszki ellenzi ezeket a követeléseket.

Stockholm. Kornilow hadseregparancsnok, Kerenszki legveszedelmesebb versenytársának előtérbe nyúlásával ismét komolyabb lett a részleges miniszterválság. Az orosz szocialista sajtó erélyes hadjáratot indított Kornilov tábornok ellen, akit a Times szerint az orosz nemzeti hadsereg egyetlen komoly és erős emberének tartanak és az egyetlen alkalmas arra, hogy Oroszországot a tökéletes megsemmisüléstől megmentse. A Times jelentése szerint erős ellenáramlat indult meg a forradalmi pártok szabad tere ellen és attól kell tartani, hogy a Moszkvában tartandó birodalmi kongresszuson olyan ellentétek támadnak, hogy a magasabb társadalmi osztályok kénytelenek lesznek a kormánytól megvonni támogatásukat, a minnek következménye polgárháború lenne.

— **Kirúntetés.** Pálmai Andor huszárszázost, Pálmai Lajos dr. közjegyző fiát, aki ezredével Wolhyniában harcolt, a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Anglia behurcolja a sárga veszedelmet.** Amsterdamból jelentik: Londonból jelentik, hogy az utóbbi időben rengeteg kínai munkás érkezett Angliába. Az angol kikötőkből összesen 19 zsufolt vonat szállította az ország helységeibe a sárga kulikat, akiket azonban az angol nép elkeseredéssel és nagy ellenszenvvel fogadott.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szavesuk József aradi főreáliskolai tanárt a VII., Zombory Andor főreáliskolai tanárt, az Aradi Közlöny munkatársát a VIII. fizetési osztályba kinevezte.

— **Meggyorsul a hadifoglyok kieserése.** Stockholmból jelentik: Nagy feltűnést kelt annak az illetékes körökben felmerült tervnek a híre, hogy a magyar, osztrák és orosz rokkant hadifoglyok kieserésének gyorsítása érdekében Pínskben semleges zónát létesítenek. A terv állítólag Ludendorfftól ered és Károly svéd herceg közvetítésével véleményezés végett előterjesztették a magyar, osztrák és orosz Vörös Kereszt egyesületeknek.

— **Eljegyzés.** Lemberger Lajos acsev. tiszv. Bokszeg-Bél és Olajos Rózsika Opécska jegyesek.

— **Házvétel.** Reich József megvásárolta Kehler Károly tanfelügyelő Rákóczy-utca 25. számú kétemeletes házat száznegyvenezer koronáért. — **Hegedűs Gyula** megvásárolta a Farkas örökösöktől az Erzsébet-körut és Petőfi-utca sarkán levő kétemeletes házat száznyolcvenezer koronáért.

— **Négyszázezer koronás sikkasztás.** Genéből táviratban jelentik, hogy a rendőrség ott letartóztatta a svájci kézműipar behozatali társaság pénztárosát, Mottet, aki 400.000 frank értékű értékpapír elsikkasztása után megszökött. Amikor megmotozták, még 57.000 frank értékű értékpapírt találtak nála.

— **Németország több szén termel.** Hágából jelentik: Németország tudvalevően azt az ajánlatot tette a németalföldi kormánynak, hogy szén szállít Hollandiába, ha viszont Hollandia a szén kibányászásához és elszállításához szükséges munkásokat bocsát Németország rendelkezésére. Hollandia elfogadta az ajánlatot és az első 6500 munkásból álló szállítmányt már a napokban utnak indítják Németországba.

— **A francia belügyminiszter támogatta Almereydat.** Berlinből jelentik: Almereyda özvegyének ügyvédje a szerkesztő hátrahagyott iratai között bankelszámolásokat talált, amelyekből kitűnik, hogy Almereydat az egyik francia miniszter támogatta. A cenzura megtiltotta az okmányok közzétételét. Valószínű, hogy Malvy belügyminiszterről van szó, aki kebelbarátja volt Almereydanak.

— **Törvény készül Németországban a szaporodás szabályozásáról.** Berlinből jelentik: Összel a kormány az egész birodalomra kitéendő törvényt fog előterjeszteni a születések csökkentésének megállítására. A törvény legfontosabb három pontja a következő lesz: Magzatelhajtásokat többé egy orvos nem végezhet, hanem több orvosból álló konzíliumnak kell azt a hivatali orvos elnöklete alatt ellenőrizni. Nem nyilvános szülészeti intézetek többé nem állhatnak fenn. Fogamzástelhárító szereket semmi körülmények között sem szabad többé kiszolgáltatni.

— **A vendéglők, kávéházak és éttermek új maximális árai.** Kolozsvárról jelentik: Hadnagy Endre dr. rendőrkapitány a kávéházak, vendéglők és éttermek élelmiszer árainak megállapításáról ma az alábbi hirdetményt tette közzé: A belügyminiszter felhatalmazása alapján a kávéházi, vendéglői, cukrázai ételek árát további intézkedésig a tanács augusztus 15-én tartott üléséből kifolyólag az alábbiakban állapítottam meg: Tejes, fehér kávé, főlél 70, feketekávé 50, kapuciner 50, tea rummal és citrommal 1, tea minden nélkül 60, egy db, főtt tojás 70, rántotta (két tojásból) 1.50, egy adag tea-vaj (3 deka) 60, egy pár debreceni kolbász 2, egy rendes csésze csokoládé 1, husleves 40, ragut leves 50, főzelék leves 50, főtt marhahus egy választás szerinti körözzel és mártással (20 dkgr.) 3, külön körözet 80, főzelék, marha vagy sertés feltéttel (15 dkgr.) 2.50, főzelék feltét nélkül (15 dkgr.) 1.20, töltött paprika (2 paprikával) 2, marha és szopóborjú sütek körözve (20 dkgr.) 4, bélszínből készített sütek körözve (20 dkgr.) 4.40, sertéssütek körözve (20 dkgr. súlyban) 4, sertéskaraj (20 dkgr. súlyban) 4, úrhus körözve (20 dkgr. súlyban) 3, pörkölttelék, nagy adag (20 dkgr. súlyban) 3, pörkölttelék, kis adag (10 dkgr. súlyban) 2, pörkölt és paprikás csirke (fél csirkéből) burgonya vagy galuskával 4.40, mártott csirke (fél csirkéből) 5, medvehús (zeiger) ételak egy-egy nagy adag vese velővel, szalontudó, kizsoltott bozajmáj tokány 280, mindennemű főtt tézta adagonként 1.40, mindennemű cukrásztészta és torta, 3 db. adagonként 1.60, egy adag sajt (5 dkgr. súlyban) 1.50, ugorkasaláta ecettel 40, ugorkasaláta ecetel és olajjal 40, egy db. kovászos ugorka 30, cékla 30, paprikasaláta 40, egy adag vegyes gyümölcs 2, alma darabonként 20—40, egy cső tengeri 40, compót 2, egy adag görögdiñnye, egynegyed kgr., 1, egy adag sárgadiñnye (3 szelet) 1.40, bármilyen busból készített villásreggeli adagonként 1.40, pohár tej (2 deci) 42. Ezek az árak azonban csak elsőrendű éttermekre vonatkoznak. II., III. és IV. rendű éttermekben, kávéházakban és vendéglőben az árak 2—6 százalékkal olcsóbbak.

— **Újabb moratórium Erdélynek.** A kormány a hivatalos lap szerint hatodszor is meghosszabbította az erdélyi moratóriumot. A rendelet, amely szeptember hó 30-ig halasztást ad az augusztus 31-ike után szeptember 30-ig lejárt kereskedelmi jellegű pénztartozások teljesítésére, amelyek 1916. augusztus 28-ika előttről dotálódnak.

— **A szállodai fehérnemű lefoglalása Németországban.** Berlinből jelentik: A birodalmi ruházati hivatal rendelkezése folytán, mint a Berliner Tageblatt jelenti a szállodák, penziók és vendéglők összes ágyneműjét és fehérneműjét lefoglalták.

— **Liszt kiosztás.** Közhírre teszem, hogy augusztus 30-án, oszűrtökön kezdődő liszt kiosztáson adagonként 1040 gramm főző liszt és 520 gramm kenyérliszt adatik ki, melynek kiesnybeni eladási ára osomagoló papírral együtt 92 fillér. 2., 3., 4. seb. adag annyival nagyobb súlyban és magasabb ában számítandó. A közéletmezési hivatal vezetője.

— **A nyers cukor ára 7991 | 1917 pm. sz. alatt a cukor árának maximálása tárgyában kiadott hirdetményem kiegészítésül a nyers cukor nagybeni eladási árát méteményként 140 koronában, kiesnybeni eladási árát kilogramonként 1 korona 48 fillérben állapítom meg, egyebekben pedig fenntebb hivatkozott határozatom rendelkezései és büntető határozományai továbbra is érvényben maradnak.** Várjassy Lajos polgármester.

— **Suszterszeg az utcán.** Az utcán egy kis leányka sirt, keservesen jajgatott s egyik kezével fogta bal lábfejét, a másikkal pedig a szemét törölgette, dörzsölgette. A gyermek meztláb volt és ujjai közül csepegett a vér. Hozzáhajoltam, megnéztem mi baja. A lábába ment egy suszterszeg. Az az átkos, nyomorult kis kerek fejú szeg, amely súlyánál fogva mindig hegyével áll feléle a járdákon, hogy kiesett valamelyik jól televert talpu cipőből. Sajnos, ez a baleset igen gyakori ma, mert a drága talpat ma kötelességünk megvédeni ny szegekkel. De mennyi írtam ilyen védőszege is van ma forgalomban. Mennyi, de mennyi elhullott ny szegecske, vagy védő szegteji hirdeti az utcákon a hadiállapotot, hány, de hány meztlábás gyerek szenved meg ezeknek a suszterszegeknek az elhullását. Ne resteljük felvenni az ny suszterszegeket, ha látunk egyetlen az utcán, lökjük félre a járdáról, ne feledjük el, hogy esetleg utánunk jó egy gondtalanul szaladgáló meztlábás gyerek s kiteszszük annak, hogy belelaposson, hogy egyik kezével a szemét dörzsöli fájdalmában s a másikkal megsebzett lábát szorongatja.

— **Barth Lajos jótékony célú előadása.** Balatonboglárról jelentik: Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő kezdeményezésére ott akciót indítottak, mely egy katolikus templom felépítésére szolgáló alap összegyűjtésére irányul. Jelentékeny összeggel gyarapították ezt az alapot a jelenleg Balatonbogláron nyaraló aradi származású Barth Lajos előadásai. Négy délutánon tartott előadást Barth világutjáról, a közönség élénk érdeklődése mellett. Hazafias cselekedeteiért a hatóság is köszönetet mondott Barthalnak.

— **Háromfajta liszt lesz.** A hivatalos lap vasárnapi száma a miniszterium rendeletét közli a közügyasztásra szánt buza- és rozslisztet, amely nem durvább a régi típusu 2. szabályozásáról. A rendelet kimondja, hogy a két százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó buzát nyolcvan százalékra kell kiörölni és pedig a régi típusu nullás liszt minőségének megfelelő, három tézstalisztet, főzőlisztet, amely enm durvább a régi típusu 2. számmal jelzett lisztnél és végül egyfajta kenyérlisztet. Egységes minőségű lisztet kell készíteni a rozsból is. Bármely malomváralat csak vámórlést végezhet. Az órlési várn százalékát, amely azonban a vámórlésre behozott gabonamennyiség 10. százaléknál nagyobb nem lehet, a törvényhatóság állapítja meg.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Visszafoglalták a németek Douaumont várát.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelentése: Flandriában ma reggel az erős aszói támadás Yperitől keletre meghiusult. Délután heves tüzéségi harc a várostól északkeletre. Verdun előtt ma reggel a harcok alkalmával Douaumont a kezünkön maradt.

Keleten egy támadásunk Csernovictól keletre fontos állások birtokába jutottunk. Eddig több, mint ezer fegyvert és hat ágyút zsákmányoltunk.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: Az olasz támadás Bien-sica és a Heiligengeist fensíkon meg nem csökkent hevességgel folyt. A támadásokat visszavertük. A Monte Gabriele ellen irányult összes vállalkozások is sikertelenek maradtak.

Csernovictól északkeletre sikeresen hajtottuk végre állásaink megjavítását.

Amsterdam. A kanadaiak véres veszteségét a Lens elleni harcokban augusztus 15 és 25 között 9-9 ezer emberre teszik. Helyükben 100 embert vesztek. A fegyverek esekély száma annak a nagy elkészítésnek a következménye, amelyet a németek részről hajtottak végre.

— A sirásó nem dolgozik többé pénzért. Bécsből jelentik: A Teplitz melletti Garlicban a sirásó kijelentette, hogy nem ástja tovább a sírokat, mert a kopálás folytán már nem rendelkezik az erre szükséges szerszeggel. A garlici sirásó nem hajlandó arra, hogy további is pénzért ássa a sírokat. Csak egy hajlandó szomorú mesterségének a folytatására, ha a sírok kiásásáért nem pénzt, hanem életmiszereket adnak neki.

— Új játékbank Olaszországban. Luganóból táviratozzák, hogy Campioneben a luganói olasz oldalán nagy költséggel kurszalónt rendeznek be, amely játékbarként lesz a nemzetközi közönség részére. Csupán a faszerkezet 400.000 lirába kerül. Az egész építkezés költsége meghaladja az öt millió lírát.

— Vérhasjárvány a fővárosban. Budapestről telefonálja tudósítónk: A székesfővárosi tisztviselői hivatal jelentése szerint az elmúlt héten a fővárosban száz budapesti és huszonnégy vidéki, egyén betegedett meg vérhasban, köztük tízenegyen meghaltak. A fővárosi hivatal a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tette meg, hogy gátat vessen a járvány elterjedésének. Hirdetmények jelentek meg, amelyek kioktatják a közönséget, hogy milyen óvintézkedéseket tegyen a járvány elterjedésének megakadályozására.

— Renlow-Kozzka cirkusz igazgatósága ez uton közli, hogy tekintettel azon körülményre, hogy a közönség körében az előadások iránt az érdeklődés igen nagy és rendkívül sok azok száma, akik eddig jegyhez nem jutottak. Aradon való tartózkodásukat két nappal meghosszabbítják. Ennek helyén a cirkusz előadások szenzációs műsorral még 28. és 29.-én tartatnak.

— Az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el az aradi és vidéki szülők a megszokott jó bevásárlási forrást Fischer Nagyruházát Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni, mert a legújabb választásban megújult a ruházati áruválogatás, és a legújabb divatokkal a legújabb divatokat is megkapják. A ruházati áruválogatás a legújabb divatokkal a legújabb divatokat is megkapják.

Bern. A Berner Bund jelentése: A román képviselőt, a román pénzügyminiszter volt segédjét, aki Bukarest bevételétől hat és fél millió frank állampénzt ellopott és később Pétervárott hamis név alatt itt, most Oroszország kiszolgáltatta a román hatóságoknak.

Genf. A Journal de Debats jelentése, hogy a legutóbbi londoni konferencián újabb szerződésben állapodtak meg a szövetségesek. Az új megállapodás kiegészíti a londoni szerződést a kikötések ellen.

Pétervár. Ciryll és Pál nagyhercegek utasítást kaptak a kormánytól arra, hogy hagyják el az európai Oroszországot. A nagyhercegek új lakhelyéül a belső uralkodókat szemelték ki.

Stockholm. Kormány táviratát kapták Tokióból, hogy a cári pár augusztus 18-án odaérkezett. A cári részére a kormányzósági épületben két szobát rendeztek be, míg az épület többi helyiségeit családja és szolgái részére rendelkezésére bocsátották.

Beszámoló Aradon a stockholmi konferenciáról.

Szociáldemokrata telefonjelentése.

Az aradi szociáldemokrata párt tegnap délután négy órakor a kulturpalotában pártértekezletet tartott, amelyen Bokányi Dezső, a magyarországi szociáldemokrata párt egyik vezető tagja is megjelent. A kulturpalota hatalmas termét és karzatait zsufolásig töltötték meg az érdeklődők nemcsak szociálisták, hanem az aradi választójogi blokkban egyesült többi pártok tagjai is. „A parlamenti helyzet és a választójog” volt hirdelve az előadás címeül, azonban Bokányi két órás előadásában főként a stockholmi konferenciáról és annak várható hatásairól számolt be aradi elvtársainak.

— Oly alapot akarunk megteremteni Stockholmban — mondotta — amely belátható időre kivieszi a nemzetek szívéből a gyűlölködés mérges nyilait. A háborút megindíthaták kevesen, de a jövőben a háború és a béke kérdésében a népmilliók fognak dönteni, amelyek életüket és mindenüket áldozzák fel a harctérre. A magyar szociálisták — folytatta Bokányi — Stockholmban Magyarország feldarabolása ellen foglaltak állást, mert ez az ország csak úgy foglalhat helyet a kulturális nemzetek soraiban, ha részekre nem bomlik, ha nem tesztjük meg az erdélyi vas és rézbányáktól és a máramposi sótól. Utat kell biztosítani a tengerre Magyarországnak, de mi utat követelünk Szerbiának is, amiért bennünket hazaárulóknak bélyegezték meg. Most elvtársak lettünk, akiknek a legújabb követelést állított fel a nemzet, hogy a háború után a nemzetnek utat kell biztosítani a tengerre Magyarországnak.

genitette el Szerbiát a monarchiától és hogyan kényszerítette rá az entente-hoz való csatlakozásra. Szerbiát igenis helyre kell állítani, mert a háború után nagy nyertjük meg a szerb nemzetet a magyar ipari számára, mezőgazdaság, lezomborított embereknek pedig nem helyezkednek el ipari és kereskedelmi céllal.

Az előadó ezután keletre foglalkozott a nemzetiségi kérdéssel. Nem erőszakos magyarosítással kell megnyerni a nemzetiségeket, hanem köztársasági intézkedésekkel, amelyek jobb feltételeket biztosítanak a nemzetiségeknek mint azokban az országokban vannak, ahol felfogottak. A nyelvektől nem szabad őket megfosztani, de kötelezővé kell tenni a magyar nyelv megtanulását. Szociális intézmények, magasabb munkabérek, minél szélesebb demokrácia lehet csak véget a nemzetiségi kérdésnek.

Bokányi végül Wekerle miniszterelnökségével foglalkozott. A munkásság lábhoz tett fegyverrel várja mit hoz a Wekerle kormány. Ha a király, imigyen ígéretéhez képest a Wekerle kabinet megengedi a választójogot akkor a fegyver lábhoz marad. De ha bármit is megpróbálnak tenni, hogy a munkásság lábhoz maradjon, akkor el kell mennünk a mi negyvenketeseink. Ha az állam nem jutni a parlamentre. Be kell mennünk, hogy ott verkedjünk és szétüssünk jobbra és balra. Be kell jutnunk, hogy kivívjuk a munka megbecsülését és elismerését.

A pártértekezlet negyed két után ért véget.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Az Aradi Zenekonzervatóriumban (Szabadság-tér 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

* A Társaság. Egy esemély aktuális nyári kép díszíti a lapot, továbbá Wekerle Sándorról egy szenzációs felvétel, valamint a király születés napjáról és Szent István napi körmenetről érdekes felvételek. Megrendelhető a Társaság kiadóhivatalában Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18. Előfizetési árak: Egész évre 26 korona, negyedévre 7 korona, félre 14 korona.

* „Stambul rózsája” (magyar kiadása) „Der Soldat der Marie”, „Már mindünk soroznak”, „Istenuesse nem bánom”, „Messze mentél, nagyon messze”, „Ird meg, hogy eső-kol-e párod?” kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

A KIADÓHIVATAL IZENETE. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésük be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz mint az

FOG- ömészek, aranyból, platina, arany és esüst, amalgamból és a fog asínével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddal nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatos, 25 alatt Berlin, Lápce, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogpedagógusoknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem mai kor legköltségtesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

TANÜGY.

(—) **Iskolai értesítés.** Az aradi m. kir. állami felső leányiskola és leánygimnáziumban a rendszeres beiratások szeptember hó 1., 3. és 4-én, d. e. 9—12-ig eszközöltek. A javító és pótlóvizsgálatok augusztus hó 30. és 31-én, d. e. 8—12-ig, a magánvizsgálatok szeptember 5., 6. és 7-én, d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6-ig ejtettek meg. Szeptember hó 11., 12. és 13-án, d. e. 8—12-ig a leánygimnázium V. osztályába szülő felvételi (különbözeti) vizsgálatok lesznek megtartva. Ugy a beiratásokat, mint az összes vizsgálatokat Széchényi-utca 3. számú épületben tartjuk meg. Az iskolai év megkezdésének napját a helybeli lapok útján közölni fogom. Guta József, az állami felső leányiskola és leánygimnázium igazgatója.

(—) **Beiratások.** Az Arad városi női felső kereskedelmi iskolában a javító vizsgálatok augusztus 31-én délelőtt 8 órakor tartatnak meg. A folytatólagos beiratások szeptember 1., 2., 3-án délelőtt 9—12-ig a felső kereskedelmi iskola épületében lesznek. Az előadások szeptember 4-én délelőtt 8 órakor kezdődnek. — Az igazgatóság.

(—) **Iskolakönyvek** Kerpölnél előjegyezhetők. 3691

(—) **Tankönyvek** az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésében. Telefon 2—30.

MOZGÓKEPSZINHAZ.

* **Vampyrette.** (Treumann—Larsen-sláger az Apollóban.) A kedvelt művészpár hosszú szünet után ma újra szerepel a vásznon. Az a sok jeles tulajdonság, mely őket közkedveltekké tette s főleg a feltétlen intelligens játék, ma újra teljes fényében ragyogott. Atérezve gondolnak el minden jelenetet és csak akkor játszik meg, ha az érzések a tudás tüzeiben művészi alkotássá kristályosodnak ki. Ma is

ezzel a fölényes tudással és művészettel hódítottak és a közönség megértette az érzések minden variációját, beleélt és beleérezte magát az alakításokba. A dráma mellett egy bájos Messter-vígjátékot is mutat be a színház s ez egy igazi széles jókedvnek nyitotta meg zsilipjét. Mulatott és nevetett mindenki, ami a siker kétségtelen és elvitázhatatlan jele és bizonyossága.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A szólnok—osongrádi hajójáratok megszüntetése.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közhírré teszi, hogy személyszállítással egybekötött menetrendszerű teherjaraatit Szólnok és Osongrád között kis víz miatt folyó hó 23-ával további intézkedésig megszünteti. A nevezett vonalon tehát e naptól kezdve a személy-, podg., és áruforgalom szünetel.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

CSAK RÁDIUM SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.60
Közep üveg ára	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

**A Dunán'uli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981**

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. 6. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadhatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőkövits Rózsika.

Faszén

csomagolt, zsákokban és vagon-tételekben

Kapható

STEFAN H.

faszénkereskedő Thököly Imre-utca 1. sz. (Volt Halász-utca). — Telefon 11—29. sz.

Egy strájkocsi,

teljesen jókarban

eladó.

Bővebbet:

Klein és Schlesinger

szállítóknál, ahol a kocsi be van raktározva, Hunyadi-utca 1. 5656

A szépségápolás titka a felhasznált szepítőszeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail A. opora. Lehelet finomságu. Orém, fehér, rózsás és testápolókban. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsas, Serail. Uvege 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél. 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak Szőrvesztő-

fontos tudni, hogy

ruhaletük

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aron, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpd gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Friss, elsőrendű
marhahus
kapható naponta
Simandán György,
hentes- és mészárosnál Arad, Aulioh L.-n. 16.

Bükkfahordók

káposzta, gyümölcsiz,
zsír stb. részére.

5 kg. gyümölcsládikák
állványok

szőlő és gyümölcs el-
tartásához, legolcsóbb
mapi áron ajánl: 5568

Munk R. és Trea,
faárugyára Karánsebes.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását köz-
vetíteni vállalok. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
bérházak. Ajánlatokat, megbízaso-
kat kér

Halmi József
adásvételi közvetítő iroda.
Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2369

Cognac:

Keglevich,
Dékány,
Marty,
Adriatika gyártmány,
valamint

likőr, rum-

és valódi erdei

Málna-szörp

palackokban beszerezhető nagy-
ban és kicsinyben 2056

Weiszberger Sámuel
utódánál

Körösvölgyi Pálinkaraktár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Irodistanóket

keres, németül és gépirni tu-
dók előnyben részesülnek.

21 hegyi tüzérezred pótüteg parancsnokság
Kisszentmiklós, (Arad mellett.) 5761

Aradmegyében 3 járatu motoros

malom eladó.

Tudakozódhatni: 5687

Rosenzweig Hermannál, Gyulán.

1055—1917.

Battonya község előjáróságától.

Hirdetés.

Battonya község jegyzői lak tetőzetének eternit palával való fedésére 1917. évi szeptember hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A részletes munkálati költségvetés az előjáróságnál megtekinthető.

Pályázni szándékozók zárt ajánlataikat i. év szeptember 7. napjáig az előjárósághoz nyuítsák be.

Az ajánlati boríték 1055—1917. sz. a. jegyzői lak javítás felirattal látandó el.

A vállalati ajánlati ár 5 százaléka készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a község letéti pénztárába betendő, erről a nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Ajánlattevők ajánlataikkal a képviselőtestület döntéséig kötelezettségben állanak.

A képviselőtestület az ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhat. 5735

Battonya, 1917. évi augusztus hó 23-án.

Fodor. Kis Gábor,
főjegyző. bíró.

4891—1917.

Ujarad község előjáróságától.

Hirdetmény.

Ujarad község legelőbirtokosság tulajdonát képező egy darab selejtezett tenyész bika folyó évi augusztus hó 30-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Ujarad, 1917. augusztus hó 24-én.

5733

Az előjáróság.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

vá. eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintőszert. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintőszert bacillus formában:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine“
vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Zoltán-tér 1. szám.
Telefon 10—35. 501

16877—1917. kfi.

HIRDETMÉNY!

A magyar kir. miniszteriumnak a gyapjúkészletek forgalomban hozatalának korlátozása tárgyában kelt 1157—1917. M. E. sz. rendeletét 1909—1917. M. E. sz. rendeletével a következőkben módosította:

Az 1000 kg.-nál nagyobb bruttó súlyú készletekre is kiterjesztetik a gyapjúkészletek és a cserzett gyapjáször (prémáször) hulladékok forgalombahozatalának korlátozása és az érték követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kiadott 1157—1917. M. E. számu rendelet (1. a Budapesti Közlöny 1917. évi április hó 4. napján megjelent 78. számában) 4. paragrafusának az a rendelkezése, hogy azokat a gyapjúkészleteket, amelyek egyes minőségeinek bruttó sulya 1000 kg. vagy ennél kisebb, a Gyapjúközpont megbecsülteti és ezen az alapon a felajánlónak árajánlatot tesz és megegyezés esetében a féllel végleg elszámol. Ennek megelézően az idézett rendelet 4. paragrafusának az a további rendelkezése, hogy az egyes minőségenként bruttó 1000 kilogram felüli tételek egyenként gyárilag kimosatnak és azok minőségét és végleges árát a gyapjubecslő bizottság állapítja meg; csak abban az esetben nyer alkalmazást, ha a felajánló és a Gyapjúközpont között a felajánlott gyapjúkészlet vételárára vonatkozólag nem jön létre megegyezés.

Arad, 1917. július hó 28.

Green, főkapitány.

Mélyen tisztelt Háziasszony!

„EFFENDI“ Seprő a legjobb munkát végzi, mert a seprők legjavát képi.

„EFFENDI“ Seprővel ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.

„EFFENDI“ névre ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyélen.

„EFFENDI“ Seprőt fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják.

4487

Száraz babot, borsót, lencsét, köles és árpakását nagyban vásárol

a szükséges bevásárlási engedélyt és szállítási igazolványt illetékes helyen kieszközli :-

Az Aradi Hadiszolgáltatási Üzemek Élelmezési Központja Arad, Kossuth-u. 39.

5745

